Vejen til Viborg

Af Hans Jørgen Lassen

Der var en gang en moster. Hun boede i en lille, men udmærket lejlighed ved Sankt Jørgens Sø med altan og udsigt til planetariet, købt for penge tjent gennem et virksomt arbejdsliv. I en forholdsvis tidlig alder gik hun på pension; helbreddet var ikke helt godt, men hun nød stadig tilværelsen, fik sig en snaps og en øl til frokosten, og en smøg bagefter.

Hun holdt både Berlingske og Weekendavisen; hendes far havde været fabrikant, falleret ganske vist, men opdragelsen fornægtede sig ikke. Alligevel tog hun godt imod mig, da jeg for tyve år siden kom ind i familien. Da hun fandt ud af, hvilken øl jeg foretrak, sørgede hun altid for, at der stod et par stykker af det mærke i skabet, hvis jeg nu skulle kigge ind, hvad jeg somme tider gjorde. Ja, en enkelt gang kiksede det; hun var selv kommet for skade at drikke dem. Den slags kan jo ske. Selv om hun stemte konservativt, vibrerede der socialistiske strenge i hendes hjerte, og nok lagde hun for sit eget vedkommende vægt på korrekt opførsel, men samtidig var hun tolerant over for andres afvigende adfærd. Racisme eller fremmedhad lå hende fjernt; hun fik varerne bragt af den pakistanske kioskindehaver, som hun stod på en meget god fod med.

Børn havde hun ikke; hun havde ganske vist været gift med sin mand, som hun mødte på et sanatorium, men han var ikke forudbestemt til at blive gammel. I stedet knyttede hun sig til sin søsters døtre, måske mest den ene, som boede i nærheden. Og karrig var hun ikke; da den ene af niecerne overvejede at anskaffe sommerhus, tilbød hun fluks et rentefrit lån som hjælp.

Der skete så det, at denne niece af arbejdsmæssige grunde flyttede til en øde ø, og kort tid efter døde mosteren. Der behøver ikke at være en sammenhæng, men man gjorde sig selvfølgelig visse tanker. Da niecerne stod hende nærmest, kom de til at arve; faktisk havde mosteren ikke nået at underskrive testamentet, der lå klar hos sagføreren, men det lod sig ordne.

I arven indgik hendes lejlighed på Norsvej. Begge niecerne havde tag over hovedet og deres på det tørre, men den enes frugtsommelige datter manglede et sted at bo, til sig selv, det ventede barn og barnefaderen. Nå, ja, det hastede ikke med at sælge. De unge mennesker kunne udmærket bo der indtil videre, hvorfor ikke? Ligefrem tjene penge på dem ville søstrene dog ikke, så de regnede ud, hvad det kostede at drive denne lejlighed. 3.200 kroner om måneden, nåede de frem til, og den husleje blev så aftalt.

Men, i deres naivitet havde de ikke taget højde for skattevæsenets nidkærhed. Skattevæsenet, i dette tilfælde Grenaa Kommune, hvor datterens mor boede, fastslog, at denne attraktive lejlighed på Frederiksberg mageligt kunne være lejet ud til 4.500 kroner om måneden. Det havde de givetvis ret i, men det blev den altså ikke. De satte ikke desto mindre moderen i skat af hendes andel af en fiktiv leje på 4.500 kroner i stedet for den faktiske leje på 3.200. Ja, man tror, det er løgn, at man indkomstbeskattes af en indkomst, man ikke har erhvervet, men det er fakta og gængs praksis.

Det forekom desuden fuldstændig grotesk, at skattevæsenet forlanger, at man skal profitere på sit barn, og nedsætter sig som huslejemyndighed, ikke for at beskytte lejeren mod griske kapitalister, men simpelt hen for at få flere penge i skattekassen. Et nærmere studium viste da også, at der ikke fandtes nogen lovhjemmel for denne praksis, som skattevæsenet uden om folketinget har fastlagt. Endnu mærkeligere var det, at domstolene, omend måske en smule valent, i det store og hele bakkede skattevæsenet op. Vi undrede os såre.

Det første år, 1995, nøjedes moderen med at klage til skatteankenævnet i Grenaa Kommune, men lod det blive derved. Skatteankenævnet kan i øvrigt ikke bruges til noget som helst i denne sammenhæng, da det blot henholder sig til praksis som beskrevet i ligningsvejledningen. Det vidste vi imidlertid ikke på det tidspunkt; det gør vi nu.

Da komedien gentog sig næste år, slog moderens samlever, en gråskægget herre med læsebriller, forarget i bordet, så det kongelige porcelæn klirrede faretruende. Nu kunne det være nok. Sagen blev endnu en gang indbragt for

skatteankenævnet i Grenaa med forudsigeligt resultat; det var for så vidt blot en formalitet for at komme videre.

Næste etape hedder Landsskatteretten. Her skal man erlægge et kværulantgebyr på 600 kroner ved indgangen, og det gjorde vi så. Sagen blev tabt, idet rettens flertal på to ud af tre dommere sagde god for Grenaa Kommunes fiktive skatteansættelse, begrundet med de sædvanlige fraser. Men den tredje dommer erklærede sig enig med klageren i, at statsskattelovens § 4, litra b ikke rummer hjemmel til beskatning af en fiktiv lejeindtægt. Det er den paragraf, hele striden står om. Denne dissens var dog et lys i mørket; der var i det mindste én dommer, som kunne se fornuft i vore synspunkter.

Hermed var imidlertid mulighederne inden for det administrative system udtømte. Vil man gå videre, må man anlægge sag ved domstolene, i dette tilfælde Vestre Landsret. Det er noget af en mundfuld for privatpersoner, som er fuldstændig uden erfaringer med retsvæsenet. Jeg kontaktede derfor et førende advokatfirma inden for skatteret. De svarede venligt, men frarådede stærkt at gå videre med sagen; det ville blive alt for dyrt, og desuden troede de heller ikke på muligheden for at vinde den. Selv anslog de, at de nok skulle have et honorar på 40.000 (uden moms) for at føre den. Med det honorar og medfølgende gratis pessimisme måtte vi nøjes med at takke for svaret. Fri proces var udelukket på grund af for høj indkomst, og en anden advokat mente, at det var umuligt at føre sagen selv; det ville kræve udførlige studier i dansk retspleje.

Så står man der, magtesløs over for skattevæsenets ulovligheder. Magtesløs? Nej, ikke tale om! Skattevæsenet skulle ikke have lov til at slippe godt fra, hvad man kunne opfatte som magtmisbrug. Det ville ærgre mig i al fremtid. Altså blev der anskaffet et par værker om dansk retspleje, rekvireret forskellige relevante domme og artikler; specielt to nyere artikler var særdeles brugbare. Og så var det ellers på med læsebrillerne og fuld kraft frem på computeren.

Skatteministeriet blev indstævnet, og et år senere, efter udveksling af diverse processkrifter med kammeradvokaten, fandt domsforhandlingen sted

i Viborg. Tre uger efter faldt dommen: Med dommerstemmerne 2-1 blev skatteministeriet dømt til at nedsætte moderens skattepligtige indkomst til det, hun selv havde opgivet, altså den reelle husleje.

Det kan altså lade sig gøre at få ret over for skattevæsenet, også som privatperson uden kapital i ryggen. Men det er et større arbejde, kræver masser af tid, tid, som man kunne have brugt på mere produktive ting så som brændehugning og dyrkning af gulerødder. Skattevæsenet har med sine ulovligheder spildt min tid, og skal den endelig spildes, foretrækker jeg selv at gøre det.

Sagsøger blev tilkendt 1.000 kroner i sagsomkostninger; retsafgiften til Vestre Landsret var alene på 600 kroner, så rejse til og ophold i Viborg er jo slet ikke dækket, på trods af, at der i retsplejeloven står, at "*Den tabende part er pligtig at erstatte modparten de ham ved retssagen påførte udgifter.*" I øvrigt blev beløbet først betalt via kammeradvokaten en uge efter den i landsretsdommen fastsatte frist; det kan man så tage som endnu et symptom på magtapparatets egen mangel på respekt for loven.